

Archeologienota Wommelgem Sint-Jansveld 18 Programma van maatregelen

COLOFON

Titel

Archeologienota Wommelgem Sint-Jansveld 18

Auteurs

Marleen Arckens & Jan De Beenhouwer

Plaats en datum

Wijnegem 6 oktober 2025

Fodio Rapport Folio 166

Wettelijk Depot D/2025/13.179/7

Projectcode

2025H218

Uitvoerder

Fodio

Turnhoutsebaan 277

B-2110 Wijnegem

fodio@fodio.be

erkend archeoloog: Fodio OE/ERK/archeoloog/2015/0067

Kaft

Orthofotomozaïek middenschalg winter 2024 © Geopunt

© Fodio.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze.

Inhoud

2 Programma van maatregelen	37
2.1 Gemotiveerd advies	37
2.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.....	39
2.2.1 Administratieve gegevens.....	39
2.2.2 Onderzoeksstrategie en methode	40
2.2.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	42
2.2.4 Onderzoekstechnieken	43
Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.....	47
Randvoorwaarden uit te voeren voorafgaand aan de start van de vooronderzoeken met ingreep in de bodem.	47

2 Programma van maatregelen

2.1 Gemotiveerd advies

Het uitgevoerd bureauonderzoek is volledig.

Het onderzoeksgebied met een oppervlakte van 25.211 m² grenst in het noorden aan het Sint-Jansveld 18 en in het zuiden aan de Kapelstraat in Wommelgem. Op het gewestplan werd het onderzoeksgebied bestemd voor ambachtelijke bedrijven en KMO. Het omvat de percelen 189W, 189X en een deel van perceel 189S. Het terrein maakt deel van de industrieterreinen ten zuiden van de autosnelweg E313, gekend als Kapelleveld.

Op de westelijke helft van het terrein begin 21ste eeuw een industriebouw gezet omgeven door verhardingen. De gebouwen en verhardingen beslaan een oppervlakte van 7795 m². Het oostelijk deel van het terrein is over een oppervlakte van ca. 7400 m² begroeid met gras. Een strook ten zuiden van de gebouwen en ten oosten van het met gras begroeide deel van het terrein fungeert als groenbuffer ten opzichte van de Kapelstraat.

De impact van de bodemingrepen die gepaard gingen met de inrichting van het terrein begin 21ste eeuw op een mogelijk aanwezig relevant archeologisch niveau kan op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens niet worden bepaald.

De bestaande inrichting zal volledig worden gesloopt. Enkel de groenbuffer blijft bewaard. Op het terrein worden bedrijfsunits gepland met een oppervlakte van 6251 m². Daartussen worden verhardingen aangebracht over een oppervlakte van 5406 m² en groenzones tussen de gebouwen met een oppervlakte van 3479 m². Over een oppervlakte van 15.136 m² zijn bodemingrepen gepland. Vermits de diepte van het archeologisch relevant niveau niet gekend, kan ook de impact van de geplande bodemingrepen op mogelijk in de bodem aanwezig archeologisch erfgoed niet worden ingeschat.

Het onderzoeksgebied ligt in een zone waar de aanwezigheid van een steentijdsite met een zekere densiteit aan vondsten mag verwacht worden. Het ligt ter hoogte van de zuidelijke grens van de vallei van de Grote Schijn, een hoger gelegen zone in het landschap en grenst met zijn zuidwestelijke hoek aan het open water van de Dorpsloop.

Het onderzoeksgebied heeft ook een voor permanente bewoning gunstige landschappelijke ligging op licht hoger gelegen gronden op de overgang van de vallei van de Grote Schijn naar de dekzandrug waarop de historische kern van Wommelgem terug te vinden is. De aanwezigheid van een plaggendek kan ervoor gezorgd hebben dat sporensites buiten het bereik van de ploeg bewaard bleven onder het dik pakket vruchtbare grond.

Dat zowel de topografische ligging als de bodemkenmerken van het onderzoeksgebied gunstig zijn voor menselijke aanwezigheid en/of bewoning in het verleden blijkt ook uit de vele gekende archeologische vindplaatsen in de omgeving van het onderzoeksgebied die dateren van de metaaltijden tot de late middeleeuwen.

Bewoning uit de nieuwe tijd wordt niet verwacht. In de onmiddellijke nabijheid van het onderzoeksgebied is de locatie van de nieuwe tijd hoeves gekend via cartografische bronnen.

We kunnen besluiten dat de aanwezigheid van archeologisch erfgoed gaande van in situ bewaarde steentijd artefactensites tot sites met grondsporen van het neolithicum tot de late middeleeuwen op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde informatie niet kan worden uitgesloten.

De impact op de tafonomie van mogelijk aanwezig archeologisch bodemarchief door de landbouw en het gebruik van het terrein sinds het begin van de 21ste eeuw kan op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek niet worden bepaald.

Na confrontatie van de geformuleerde verwachting met de geplande bodemingrepen blijkt bijkomend archeologisch vooronderzoek noodzakelijk voor de zone waarbinnen in het kader van de geplande ontwikkeling bodemingrepen zullen worden uitgevoerd met een oppervlakte van 15.136 m². Het onderzoek moet duidelijk maken of er archeologisch erfgoed dat dateert van de steentijd tot de nieuwe tijd aanwezig is binnen het onderzoeksgebied en of verder onderzoek kan leiden tot kennisvermeerdering.

De initiatiefnemer beroept zich op economische redenen om verder vooronderzoek uit te stellen tot na het verlenen van de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. Daarom wordt voorgesteld het noodzakelijk archeologisch vooronderzoek uit te voeren in uitgesteld traject.

2.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.2.1 Administratieve gegevens

Projectcode		2025H218
Erkend Archeoloog		Fodio OE/ERK/archeoloog/2015/0067
Actoren		Marleen Arckens OE/ERK/Archeoloog/2016/00142 veldwerkleider
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Wommelgem
	Deelgemeente	
	Site	Sint-Jansveld 18
Kadastrale gegevens		Wommelgem Sectie C, 189W(deel), 189X (deel), 189S (deel)
Oppervlakte onderzoeksgebied		15.136 m ²
Bounding box	punt 1 (NW)	x160653.21 y210926.69
	punt 2 (ZO)	x160775.44 y210767.08

projectcode 2025H218
plan nr. 16
5 oktober 2025
digitaal

onderzoeksgebied
 onderzoeksgebied uitgesteld vooronderzoek
 te behouden groenbuffer

Fig. 23 Situering van het onderzoeksgebied uitgesteld vooronderzoek in overlay op het GRB. © Geopunt

2.2.2 Onderzoeksstrategie en methode

Binnen het vooronderzoek met uitgesteld traject kunnen verschillende onderzoeksmethoden worden toegepast. Hieronder volgt een overzicht van de onderzoeksmethodes en een afweging of zij al dan niet kunnen worden ingezet om het projectgebied verder te onderzoeken.

Oppervlaktekartering is geschikt voor het opsporen van vindplaatsen aan of nabij het maaiveld en met een hoge vondstconcentratie. De methode is niet destructief. Veldkartering kan een indicatie geven over de aanwezigheid van een archeologische site indien vondsten worden aangetroffen, maar kan onvoldoende uitsluitel bieden over de afwezigheid van archeologisch erfgoed.¹ Een goede zichtbaarheid van de vondsten aan het oppervlak is van belang voor een betrouwbaar resultaat. Bij een slechte zichtbaarheid van de vondsten (niet recent geploegd, onkruid, resten van gewassen, puin) is de methode niet geschikt.² Veldkartering is voor het onderzoeksgebied niet zinvol vermits het grotendeels bebouwd en verhard is en verder begroeid met gras.

Geofysisch onderzoek is niet destructief. Met behulp van geofysisch onderzoek kan men zones identificeren met archeologisch potentieel. Deze onderzoeksmethode wordt meestal gebruikt in het kader van een specifieke vraagstelling of onderzoek naar specifieke sites zoals WO-erfgoed, nederzettingen waarvan de locatie reeds is gekend, paleolandschappelijk onderzoek of onderzoek van monumentale sites in het kader van restauratie. Dan levert ze goede resultaten op. Indien geofysisch onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van preventief archeologisch onderzoek zonder specifieke archeologische verwachting levert het onvoldoende informatie op over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sporen en hun datering en functie.³ Doordat geofysisch onderzoek niet geschikt is om de aanwezigheid van archeologisch erfgoed uit te sluiten en er geen voorkennis naar voor kwam uit het bureauonderzoek over de aanwezigheid van grote structuren voorafgaand aan de 20ste-eeuwse gebouwen wordt deze onderzoeksmethode niet aanbevolen.

Landschappelijk bodemonderzoek door middel van boringen laat toe om de bodemopbouw en eventuele verstoringen ervan in kaart te brengen. De methode is belangrijk om de wenselijkheid van verder onderzoek naar steentijdarcheologie te bepalen. Archeologisch booronderzoek is een geschikte prospectiemethode om prehistorische sites van jager-verzamelaars op te sporen. Het is een geschikt om de in paragraaf 2.2.3 gestelde vraagstelling en onderzoeksdoelen te beantwoorden. Daarom wordt in de eerste plaats een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd.

Op basis van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek wordt beslist welke overige onderzoeksmethoden noodzakelijk en nuttig zijn.

Een verkennend archeologisch booronderzoek is geschikt om prehistorische sites van jager-verzamelaars in kaart te brengen. Verkennend archeologisch booronderzoek wordt enkel uitgevoerd indien het potentieel voor het aantreffen van prehistorische sites door de aanwezigheid van een goed bewaarde bodemopbouw door het landschappelijk booronderzoek werd bevestigd. De zones waarbinnen het verkennend archeologisch booronderzoek plaatsvindt worden afgebakend op basis van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek.

Waarderend archeologisch booronderzoek kan bijkomende informatie opleveren over de spreiding, de gaafheid en de densiteit van de aangetroffen vindplaats van jager-verzamelaars. Het wordt uitgevoerd nadat het verkennend archeologisch booronderzoek de aanwezigheid van een vindplaats van jager-verzamelaars bevestigde en binnen zones afgebakend op basis van het verkennend archeologisch booronderzoek.

Proefputten in functie van steentijd kunnen worden uitgevoerd om een beeld te krijgen van de verticale spreiding van de site(s) in zones waarbinnen door het archeologisch booronderzoek sites werden afgebakend. Zij kunnen ook ingezet worden indien de horizontale spreiding bij het archeologisch boren onvoldoende kon worden afgebakend. Of er proefputten worden gegraven hangt af van de resultaten van het archeologisch booronderzoek.

Proefsleuven zijn een instrument waarmee sites kunnen worden gelokaliseerd en geëvalueerd. Zij geven informatie over de aan- en afwezigheid, de aard, omvang en kwaliteit van het archeologisch erfgoed, geven de relevante archeologische niveaus aan en maken het mogelijk om de kosten in te schatten die gepaard gaan

¹ Van Gils & Meylemans 2022,172.

² <https://kennis.cultureelerfgoed.nl/index.php/Oppervlaktekartering>

³ Meylemans & De Smedt 2019.

met eventueel vervolgonderzoek. Zij bieden bijkomend het voordeel dat een transect doorheen het landschap of de bodem wordt bekomen.⁴ Het proefsleuvenonderzoek wordt enkel uitgevoerd indien het landschappelijk bodemonderzoek een goede bewaring van de bodemopbouw bevestigde en in zones waarbinnen geen steentijdsites worden verwacht.

Het uitgesteld vooronderzoek wordt uitgevoerd over het volledige projectgebied met uitzondering van de te behouden groenbuffer. De te onderzoeken zone heeft een oppervlakte van 15.136 m². De onderzoekszone kan verkleind worden indien dat op basis van een uitgevoerde onderzoeksfase kan gemotiveerd worden volgens de bepalingen opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

⁴ https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie/methoden_en_technieken/terreinevaluatie/proefsleuven; Tol et al. 2004.

2.2.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het doel van het landschappelijk booronderzoek is om de landschappelijke en bodemkundige informatie die tijdens het bureauonderzoek werd verzameld te verifiëren. Tevens worden de bodemopbouw en de bewaring van eventueel aanwezige begraven loopvlakken in kaart gebracht. De archeologische informatiewaarde van steentijdartefactensites is immers erg afhankelijk van de intacte bewaring van de vondstlagen. Wanneer de vondstspreading door bodemingrepen verstoord werd, verdwijnt ook de informatiewaarde over de interne structuur van dergelijke vindplaatsen. Indien uit de resultaten van het landschappelijk booronderzoek blijkt dat er een relevant archeologisch niveau bewaard bleef wordt op basis van de verzamelde informatie beslist welke onderzoeksmethoden en - technieken verder worden toegepast.

Het landschappelijk booronderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Hoe is de bodem opgebouwd?
- Is er sprake van verstoring van het bodemprofiel ?
- Is er sprake van begraven profielen en/of paleobodems? Wat is hun bewaring ?
- Zijn er archeologische indicatoren aanwezig in de boorkernen ?
- Is er aanvullend vooronderzoek noodzakelijk ? Zo ja, motiveer de keuze van de te gebruiken methodes en de zones van het onderzoeksgebied waarbinnen deze moeten worden toegepast.

De onderzoeksvragen die van toepassing zijn voor eventueel aanvullend uit te voeren vooronderzoek met ingreep in de bodem worden besproken bij de onderzoekstechnieken paragraaf 2.2.4.

2.2.4 Onderzoekstechnieken

2.2.4.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Overwegend dat veldkartering en geofysisch onderzoek niet toepasbaar zijn en dat archeologische boringen en proefputten in functie van steentijd pas zinvol zijn wanneer er zekerheid bestaat dat een relevant archeologisch niveau bewaard bleef wordt in eerste instantie een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd.

Het landschappelijk booronderzoek moet voldoen aan de bepalingen opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

Er wordt voor het oostelijk deel van het terrein gewerkt met een verspringend driehoeksgrid. De afstand tussen de raaien bedraagt 30 m, de afstand tussen de boringen in de raaien bedraagt 40 m. Er worden drie raaien van twee boringen geplaatst die noordoost-zuidwest gericht zijn, zodat een natuurgetrouwe doorsnede van de aanwezige aardkundige eenheden en eventuele verstoringen daarvan wordt bekomen. Ter hoogte van het bebouwde deel van het terrein wordt dit grid aangevuld met twee boringen ten noorden van de bebouwing in bestaande groenzones.

Fig. 24 Situering van de landschappelijke boringen binnen het onderzoekgebied en in overlay op het GRB. © Geopunt & Fodio

Aan de hand van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek wordt bepaald in welke zones verder onderzoek noodzakelijk en nuttig is en welke onderzoekstechnieken daarvoor moeten worden ingezet.

Volgende methodes kunnen volgen op dit onderzoek:

- archeologisch booronderzoek
- proefputten in functie van steentijd
- proefsleuven

2.2.4.2 Verkennende en waarderende archeologische boringen

Het archeologisch booronderzoek moet voldoen aan de bepalingen opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

Het archeologisch booronderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Kunnen er zones met verhoogde concentraties van silexartefacten worden afgebakend? Wat is de ruimtelijke omvang en spreiding van deze zones (aantal, locatie, diepte, ...)?
- Zijn er elementen aan het licht gekomen die inzicht geven in de ouderdom en de gaafheid van de site?
- Zijn er naast vuursteenconcentraties nog andere vondstcategoriën aangetroffen? Zijn deze gelinkt aan steentijd artefactensites?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de aangetroffen prehistorische vindplaats(en)?
- Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden voor waardevolle prehistorische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling?
- Wat is de ruimtelijke afbakening van zones voor vervolgonderzoek voor waardevolle vindplaatsen die niet *in situ* bewaard kunnen blijven?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht zowel vanuit methodologie als aanpak voor vervolgonderzoek?

Verkennend archeologisch booronderzoek wordt uitgevoerd in zones waarbinnen op basis van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek de kans bestaat op bewaring van een steentijdartefactensite. Het heeft tot doel steentijdvindplaatsen die zich voornamelijk kenmerken door het verspreid voorkomen van losse vondsten op te sporen.

Er wordt gewerkt met een verspringend driehoeksgrid met een afstand van 10 m tussen de raaien en 12 meter tussen de boringen in een raai. De boringen worden geplaatst door middel van een Edelmanboor met een minimale diameter van 10 cm. Voor elke boring wordt een volledig boorprofiel bekomen van de relevante aardkundige eenheden. Het sediment wordt gescheiden ingezameld per aardkundige eenheid. Wanneer relevant maakt de bouwvoor deel uit van de te onderzoeken aardkundige eenheden. Alle boringen worden beschreven. Een selectie van de relevante boorprofielen wordt gefotografeerd in stratigrafische volgorde. Het opgeboorde sediment wordt gezeefd. Bij voorkeur wordt gezeefd met een maaswijdte van 2mm. De zeefresidu's worden gedroogd en met het blote oog gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Het gaat daarbij zowel om directe (bewerkte vuursteen, (handgevormd) aardewerk) als indirecte (houtschool, (verbrand) bot, (verkoalde) macrorest) archeologische indicatoren.

Indien tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek geen lithische artefacten worden aangetroffen wordt geen verder archeologisch vooronderzoek in het kader van steentijd aanbevolen.

Indien uit het verkennend archeologisch booronderzoek blijkt dat er zones zijn waarbinnen lithische artefacten voorkomen, wordt zelfs als het slechts om één lithisch artefact gaat en nieuw verspringend driehoeksgrid uitgezet met 5 m tussen de raaien en 6 m tussen de boringen in een raai. Het grid wordt gebaseerd op het grid van de verkennende boringen zodat het als verdichting van dit grid kan worden gezien. Het voorkomen van indirecte archeologische indicatoren in combinatie met lithische artefacten, verhoogt de kans op de aanwezigheid van een site, maar geïsoleerde indirecte archeologische indicatoren vormen op zichzelf geen aanleiding om over te gaan tot waarderend archeologisch booronderzoek.

Het waarderend booronderzoek heeft als voornaamste doelstelling preciezere informatie te verzamelen over de spreiding/afbakening van de via het verkennend archeologisch booronderzoek opgespoorde steentijdvindplaats(en).

Volgende methodes kunnen volgen op dit onderzoek:

- proefputten in functie van steentijd in zones waar archeologische indicatoren werden aangetroffen

Na het uitvoeren van het waarderend archeologisch booronderzoek wordt de aanwezigheid van steentijd artefactensite(s) geëvalueerd. Dit kan resulteren in het uitvoeren van proefputten in functie van steentijd indien de specifieke vraagstelling met betrekking tot de aardkundige of ruimtelijke context van een vindplaats van jager-verzamelaars niet of onvoldoende kan worden beantwoord omdat er onvoldoende informatie kon worden verzameld over de aard of de gaafheid van een vindplaats van jager-verzamelaars, of indien onvoldoende informatie werd verzameld om de steentijdartefactensites horizontaal en verticaal af te bakenen. Ook bij onduidelijkheid over de samenhang tussen lithische artefacten en eventueel voorkomende indirecte archeologische indicatoren kan een proefput klaarheid brengen over de stratigrafische relatie.

2.2.4.3 Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Naast archeologisch booronderzoek zijn ook proefputten een methode om vindplaatsen van jager-verzamelaars in kaart te brengen. Een afweging om een bepaalde onderzoeksmethode te kiezen gebeurt in de eerste plaats in functie van de vraagstelling en daarnaast ook in functie van de kosten/baten en de impact op het bodemarchief. Archeologische boringen zijn kostenefficiënter dan proefputten. Proefputten vragen een grotere onderzoeksinspanning maar bieden het voordeel dat de stratigrafische context van vindplaatsen beter onderzocht kan worden. Ze bieden een beter zicht op de verticale spreiding en bodemkundige context van vindplaatsen. Ze bieden ook de mogelijkheid om vondsten te dateren en de densiteit van de spreiding in kaart te brengen.

Voorlopig worden geen zones afgebakend waarbinnen proefputten voorzien worden. Wanneer echter de specifieke vraagstelling met betrekking tot de aardkundige of ruimtelijke context van een vindplaats van jager-verzamelaars niet of onvoldoende kan worden beantwoord omdat er onvoldoende informatie kon worden verzameld over de datering, de aard of de gaafheid van een vindplaats van jager-verzamelaars kan er worden geopteerd om aanvullend proefputten te graven om alsnog een antwoord op de onderzoeksvragen te kunnen formuleren. Ook indien er onduidelijkheid bestaat over de samenhang van steentijdartefacten en indirecte archeologische indicatoren zoals verkoolde macroresten, verbrand bot of houtskool, is een proefput aangewezen om de stratigrafische relatie in beeld te brengen.

Het graven van proefputten in functie van steentijd moet voldoen aan de bepalingen opgenomen in de Code van Goede Praktijk. De proefputten worden met de hand gegraven en zijn minimaal 50 X 50 cm en maximaal 100 X 100 cm groot. Vermits proefputten gegraven worden in aanvulling van de archeologisch waarderende boringen, indien bepaalde onderzoeksvragen onvoldoende werden beantwoord, zijn het aantal en de afmetingen van de proefputten afhankelijk van de vraagstelling. Bij vragen in verband met de verticale stratigrafie, datering of gaafheid wordt bij voorkeur één proefput gegraven van 100 x 100 cm. Bijkomende vragen in verband met de horizontale spreiding worden beantwoord met proefputten van 50 x 50 cm. De inplanting of het grid van de proefputten wordt zo gekozen dat een antwoord op de onderzoeksvragen kan worden geformuleerd. Alle aardkundige eenheden die vondsten kunnen bevatten worden onderzocht. Het sediment van een proefput wordt gezeefd per aardkundige eenheid. Indien de aardkundige eenheid dikker is dan 10 cm wordt gezeefd in niveaus van 10 cm binnen de aardkundige eenheid. Het zeven gebeurt bij voorkeur over een maaswijdte van 2mm.

Indien het aanleggen en onderzoeken van de proefputten niet mogelijk is op de beschreven wijze door de grote diepte waarop de steentijd artefactensite zich bevindt worden ofwel proefputten gehanteerd met een afwijkende omvang om de beoogde aardkundige eenheid te kunnen bereiken, ofwel worden de afdekkende aardkundige eenheden verwijderd tot op de beoogde diepte, waarna de proefputten worden aangelegd op de beschreven wijze.

2.2.4.4 Proefsleuvenonderzoek

Op basis van de resultaten van het landschappelijk en eventueel daaropvolgend archeologisch booronderzoek worden proefsleuven gegraven op die delen van het terrein waar er op basis van het landschappelijk booronderzoek een relevant archeologisch niveau aanwijsbaar is dat kans biedt op een goede bewaring van sporensites, en waar geen steentijdartefactensites werden afgebakend.

Het proefsleuvenonderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn er archeologische sporen bewaard en wat is de aard en datering van deze sporen?
- Zijn er archeologische vondsten bewaard en wat is de aard en datering van deze vondsten?
- Wat is de bewaarskwaliteit en gaafheid van de sporen en welke processen zijn verantwoordelijk voor eventuele aantasting van sporen en/of vondsten?
- Zijn er archeologische structuren of spoorassociaties te herkennen?
- Zijn er kenmerken die wijzen op de aanwezigheid van permanente of tijdelijke nederzettingen in één of meerdere perioden en wat zijn die kenmerken?
- Zijn er elementen die wijzen op continuïteit of fasering van de nederzettingen of structuren?
- Welke elementen uit het archeologisch ensemble dragen bij tot de kennis van de economische en sociale relaties in de verschillende perioden of fasen?
- Zijn er sporen van landgebruik (perceelsindeling, wegen, akkers, grondstofwinning,...)
- Zijn er sporen van ambachtelijke/agrarische activiteit?
- Strekken de sites zich uit over de grenzen van het onderzoeksgebied?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht zowel vanuit methodologie als aanpak voor vervolgonderzoek?

Fig. 25 Situering van de proefsleuven binnen het onderzoeksgebied en in overlay op het GRB. © Geopunt & Fodio

Het proefsleuvenonderzoek moet voldoen aan de generieke bepalingen voor vooronderzoek met ingreep in de bodem en bijkomend aan de vereisten voor vooronderzoek op een site zonder complexe verticale stratigrafie opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

Er wordt gewerkt met continue proefsleuven. Het hanteren van continue proefsleuven biedt het voordeel dat het aantal machinebewegingen tot een minimum herleid wordt en dat er één archeologisch niveau kan worden aangehouden. De techniek laat ook toe een transect door het terrein aan te leggen. De sleuven zijn 2 meter breed. De oriëntatie van de sleuven is quasi noord-zuid en parallel met de westelijke perceelsgrens. De voorgestelde oriëntatie biedt een goede kans op het herkennen van de hoofdzakelijk west-oost georiënteerde structuren uit de volle middeleeuwen en vroeger. Bovendien levert deze oriëntatie een snede doorheen het plaatselijk reliëf en doorheen de verschillende gekarteerde bodemseries. De afstand van middenpunt tot middenpunt tussen de twee sleuven ten oosten van het gebouw bedraagt maximaal 15 m.

Als uitgangspunt wordt een dekkinggraad van 12,5 % genomen ten opzichte van de zone waarbinnen proefsleuven worden gegraven, opgedeeld in 10 % sleuven en 2,5 % kijkvensters, dwarssleuven of volgsleuven.

Het onderzoek is succesvol wanneer er kan worden achterhaald of er al dan niet archeologische sporen bewaard bleven binnen het onderzoeksgebied en de kwaliteit van de sporen kan worden bepaald, zowel op het vlak van hun bewaring, als op het vlak van kenniswinst, zoals geformuleerd in de onderzoeksvragen.

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Geen

Randvoorwaarden uit te voeren voorafgaand aan de start van de vooronderzoeken met ingreep in de bodem

Voorafgaand aan de start van onderzoeksfasen volgend op het landschappelijk booronderzoek dient de huidige inrichting gesloopt te worden. Bijkomende verstoring van de bodem wordt hierbij tot een minimum beperkt. Ondergrondse structuren zoals funderingen of waterputten worden pas verwijderd nadat het archeologisch vooronderzoek heeft aangetoond dat er geen archeologische site aanwezig is of indien er wel een site aanwezig is, na het beëindigen van het archeologisch vooronderzoek.

Figurenlijst

Fig. 23 Situering van het onderzoeksgebied uitgesteld vooronderzoek in overlay op het GRB. © Geopunt

Fig. 24 Situering van de landschappelijke boringen binnen het onderzoeksgebied en in overlay op het GRB. © Geopunt & Fodio

Fig. 25 Situering van de proefsleuven in overlay op het GRB. © Geopunt & Fodio

